

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

17 de Prohibita libertis patronorum, & seruis dominorum accusatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

& scintilla exemplum atrox refert sub Tiberio: reus pater Q. Verus Serenus, acculator filius, et si de crimine maiestatis ageretur.

¶ Verum tamen non eadem seruantur in patre erga filium: imo pater si velit, potest accusare filium, vt contumacem, vt insidiantem sibi, si pietas & ratio naturalis animi sui non reuocat intentionem. *l. propter insidias, C. qui accus. non poss.* Extat & Alexandri Cæsaris rescriptum, in *l. 3. de pat. pot. C.* quo pater iure proprio, scilicet potestatis, potest castigare filium, & contumacem offerre præfidi prouinciae, dictur o sententiam, quam ipse pater voluerit. Id ipsum que statuerunt Valerianus & Galienus, *l. congruentius, de patr. pot. C.* Sic Vlpianus, *l. nec quicquam, §. de plano, de offic. proconf. Et leg. in P. De plano, inquit, proconf. expedire debet, vt parentibus & patronis obsequium reddatur: comminari etiam & terrere filium a patre oblatum, qui non ut oportet conuersari dicitur.*

¶ Iudicis autem officium, in istis paternis delationibus est, siue crimen in se commissum deferant, siue in alios, mitius quam rigor iuris postulet, animaduertere: ne pater ad supplicium videatur filium detulisse, & ita carnificis officio functus. *l. milites agrum, 13. §. si. de re mil. alioquin capite puniendus. l. non omnes, §. de fertor, eod. tit. P.* Exemplum celebre iudicii Artaxerxis regis Persarum: cum enim Mardus quidam genere, nomine Rhacones haberet filium contumacem, & monita sapientiae aspernantem Carto mem comprehensum manibus in terga reuinctis ad iudices adduxit, ibique quæcumque vnquam per audaciam deliquisset cum accusatione commemorauit, & a iudicibus postulat, vt ad mortem raperent. At illi consternati animis, suis sententiis condemnare noluerunt, sed vtrumque ad regem Persarum Artaxerxem adduxerunt. Is autem constanter instante patre ad olefcentem presenti culpa liberauit, grauissimam mortem interminatus, si præter antecedentia peccata in posterum simili in crimine deprehensus fuisset. Et Rhaconem, qui tam seueriter & incorrupte de liberis sententiam dixisset, collaudatum, in collegium regiorum iudicum cooptauit, teste Eliano, *lib. 1. de var. histor. c. fin.* Accusauit de crimine Saul filium Ionatham, & morte damnauit, sed eripuit eum populus. *1. Regum.* Sicut & Silenci filium populus a pena adulterii, quam inferri iusserat pater. *Val. Max. lib. 6. ca. 5.*

¶ Lex ÷ diuina tamen iubet relapsum delicta in ipsum patrem commissa seuerius vindicari, cuius hæc verba. *Deut. c. 2. Si genuerit homo filium contumacem & proteruum, qui non audiat patris vel matris imperium, & coercitus obedire contempsit, apprehendat eum & ducat ad seniores ciuitatis illius, & ad portam iudicii, dicentque ad eos: filius iste noster proteruus & contumax est, monita nostra audire contemnit, comensationibus vacat & luxurie atque conuiuio: lapidibus eum obruet populus ciuitatis, & morietur, ut auferatis malum de medio vestri, & vniuersus Israel audiens pertimescat.*

De prohibita libertis patronorum, & seruis dominorum accusatione.

CAP. 17.

1. Libertis patronos accusare nequeunt. Nec contra patroni libertos.

Serui accusare dominos non possunt: at de iniuria illorum nimia recte conquerentur. eod.

Maiestatis crimen a seruis & libertis dominis & patronis obici potest. Sed non facile, nec nisi cum aliis concurrentibus. eodem.

Et num. 2.

2. Seruorum dominos accusantium pena.

¶ Neque ÷ etiam liberti patronos accusare possunt, *l. qui accusare, in fine, de accus. P. l. fin. C. qui accus. non poss.* Libertorum, *C. de testib.* licet tamen eis de eorum nimia scintilla conqueri apud præfectum vrbs: vt & seruis aduersus dominos. *l. 1. §. seruos, Et §. quod autem dictum, de offic. præf. vrbs. P.* Nec id etiam præses contemnit, nec tam fauore seruorum, quantum dominorum, quorum interest, ne auxilium contra suam scintillam, vel famem, vel intolerabilem iniuriam denegetur iis, qui iuste deprecantur. *l. 2. de iis, qui sunt sui vel alien. iur. P. §. pen. eod. tit. apud Iustin.* Et quamuis sciam libertum posse de crimine læsæ maiestatis patronos impune accusare, & seruos dominos, *l. pen. de iis qui accus. non poss. l. qui cum natu maior, §. si libertus, de bon. libertis.* tamen in aliis certum habeo repudiari: veluti & accusationem de crimine grauem patroni in libertum, imminente alioquin pena patrono vt priuetur hereditate liberti. *d. l. qui cum, l. cum patronum, de iure patronat.*

¶ In ÷ seruis accusationem erga dominos etiam criminis maiestatis raro, & nisi cum aliis probationibus admittendam probat. Landoque iudicium præsum: cum enim Cneus Domitius tribunus plebis M. Scaturum, & L. Crassum Cn. Carbonem accusarent, ad eosque serui reorum venissent, totam multis & grauib. instructuri dominorum criminibus accusationem, non admiserunt iudices, sed vinctos, vt ii pro imperio suo vindicarent, ad dominos remiserunt. *Valer. Max. lib. 6. c. 5.* Et Sylla, crudelissimus alioquin, cum præmii loco seruis, qui scriptos a se occidissent, vel indicassent, libertatem edicto proposuisset: seruum tamen Sulpitii Rufi tribuni pleb. quia dominum detexisset & prodidisset, ipse quidem manumissit, sed præcipitari protinus & saxo Tarpeio cum illo suo pileo sceleris & parricidio paruo, voluit, iussit. *Plutarch. in Sylla.* Brutus atque Caii Crassi traheret imperium, potius Patariensibus edixit, vt omnes omnino ciues, quicquid in vrbe auri argentei facti aut infecti possiderent, id ad se in medium adferrent: in eos statuo vltimo supplicio, qui celassent, præmio contra iis, qui detulissent. Porro cum seruus quidam dominum indicasset, inuentaque fuisset apud eum pecunia, seruum constanter dominum accusantem, cum mater domini in se crimen transferebat, laqueo suspendit, & matris pietate motus & filium & matrem absoluit, & pecunia donauit, vt auctor Appia. *Alexand. in 4. bello. ciuili.* Claudius Imperator edixit, ne quis auxilium ferret eis, qui contra dominos vel patronos quid deferrent: qui detulisset, eum ius alios accusandi amissurum. *Dion. Cas. lib. 60. histor.* Atq; primo quinquennio Neronis, nec Carinas Celet Senator, nec Iul. Denus equestris, cui fauor in Britannicum crimini dabatur, inter reos, seruis accusantibus recepti sunt. *Cornel. Tac. lib. 13. histo.* Meminit Suidas, in *Casio*, Caium Imperatorem, seruorum dominatum instituisse, lege lata, vt iis dominos accusare liceret, si quod eorum peccatum vidissent: verum inde ignem & calamitatem orbem terrarum oppressisse, cum serui maximis pot. a dominos subicerent. Miserum namq; est, pro cane leonem & viperam domi nutrire, & intra penates, vbi asylum ab iniuriis inimicorum tutissimum est, a propriis seruis, quos fidos putamus, obseruari & inuadi. *l. ad senat. Syllania.*

De aliis qui accusare non possunt.

CAP. 18.

1. Accusatoribus pluribus existensibus qui potius eligendi.

Accusare qui possunt remissius. eod.

2. Accusare non potest qui desinit, qui ve præuicatus est.

3. Prætorum Quæstor eius non accusabat.

Collegam officii nemo accusat iuste. eod.

4. Accusare non possunt inimici.

5. Laici clericos non accusant, nec clerici clericos maioris ordinis quando.

¶ Et iuncturæ & aliæ personæ ab accusatione, aliis de causis, de quibus videndus Hostiensis in sum. tit. de accusatio. glo. in l. qui accusare, eod. tit. in P. & gl. in c. 1. de accus. Et quando plures etiam se offerunt accusatores idonei, non omnes ad accusationem admittuntur, sed iudex eligere debet eum, qui accuset, causa cogita, æstimate accusatorum personis, vel de dignitate vel ex eo, quod interest, vel etate, vel moribus, vel alia iusta de causa. *P. l. in l. si plures, de accus. P.* In quibus causis serui possunt accusare docet glo. in l. accusare, §. omnibus, in verb. rei. de accusatio. P. ¶ Qui ÷ desinit ab accusatione, amplius etiam agere vel accusare prohibetur, *l. qui desinit, 2. ad S. C. Tertull. P. l. 2. §. 1. ad leg. Jul. de adult. in P. l. accusatione, qui accusa, non poss. licet & qui semel præuicatus fuit. l. accusat. de præuic. in P. ¶ In ÷ controuersia de Tito Albucio reo accusando, inter Caium Iulium, & Cn. Pompeium Strabonem, placuit Pompeium admitti non debere: quia existente Albucio prætoris, ei Pompeius fuisset quæstor: & quæstor suo prætoris parentis loco esse. Neque iustorem vllam aut grauiorem causam necessitudinis posse reperiri, quam coniunctionem fortis, quam prouinciae, quam officii, quam publicam muneris societatem. Ideoque L. Philoni in C. Seruiliam, neque Aurelio Scantio in L. Flaccum nominis deferendi potestas data fuit: ne libido violandæ necessitudinis auctoritate iudicium comprobaretur. hæc Cicero in *Diuinat.**

¶ Proculdubio non accusant inimici, vel inimicorum familia. *4. res. ca. repellat. 7. & ca. mominimus, 13. de accus. cum similib. plurib. inibi per gl. not.*

¶ Neq; clericos accusant laici, *c. c. P. Man. onella, c. 10. de accus. §. in fine.*